

A s'chító körül

Már az elmúlt évi november 12-i számunkban megírtuk, hogy Szendy Károly budapesti polgármester állatvédelmi szempontból az előzetes elkábitás kötelező rendszerét óhajta bevezetni a fővárosi közvágóhidon. A múlt napokban azután ilyen értelmű felterjesztéssel élt a földművelésügyi minisztériumhoz.

Ezuttal ismételen utalunk a jelzett cikkünkben megemlített világhírű szakintézők megállapításaira, melyek szerint a leölt állat akkor szenved legkeve-

sebbet, ha lelése rituális metszés útján történik, mert a rituális vágás az eszmélet rögtön elvesztését idézi elő.

Tekintettel arra, hogy az előzetes elkábitás után a rituális metszés érvénytelen, meg vagyunk róla győződve, hogy semmiféle olyan rendelkezés nem fog történni, amely a valóság szabad gyakorlatát csorbíthatná.

Egyébként illetékes köreink máris megtették ezirányban a szükséges lépéseket.

A fehérgyarmati szórakozás (!)

A mai világégés közepette, amikor perceként halljuk a dermesztően meglepő és lélekzetelfojtóan idegesítő híreket, talán kicsinyes és jelentéktelen az ügy, amelyről szólni akarunk egy hozzánk intézett levélben megírt fehérgyarmati esettel kapcsolatban, de becsületérzésünk, emberi mivoltunk, vallási öntudatunk késztet erre. Féhérgyarmaton, szegény, védtelen gyerekekkel szemben megsértették a vallási érzést, fittyet hánytak a humanizmus kötelezettségének és sérelmet szenvedett az a kapocs, amelynek lennie kell oktató és növendék között, amikor arról van szó, hogy az új nemzedéket nevelni kell testi fegyelemre és áldozatkészségre a hazával szemben. Amikor ezt sérelmezzük, abból indulunk ki, hogy a magyar alkotmány egyik alapállása a vallásszabadság, amelynek szellemében senkit nem szabad zavarni vallási kérdésben, ha nem érinti az állam rendjét, a társadalom biztonságát és nem veszélyezteti a Közkereszélyt.

Fehérgyarmaton március 13-án a vasárnapi leventefoglalkoztatáson rendes szokás szerint megjelentek a zsidó leventeköteles ifjak is. Vannak közöttük talán tudórai és jesivai növendékek, olyanok, akik füllük mögött elrejtették pajeszukat. Ezt azért viselik, mert maradéktalanul — minden decizor szerint — akarnak eleget tenni a vallási hagyománynak. Ez a mai időben bizonyos kellemetlenséget foglal

magában, sokkal inkább, mint a régebbi időben, amikor hajfűrők viselése férfiaknál a zsidóknak kívül is divatban volt. És éppen ezért méltányolni kell a mai időben a benne megnyilatkozó csendes heroizmust. Háynyszor találkoztunk az életben kisportolt, hatalmas erejű emberrel, aki lehetőleg titkolja zsidó voltát, mert nem akar kellemetlenséget, aki boldog, hogy ha valahol be kell mondanai személyi adatait, nem kell bejelenteni vallását. Ezzel a gyávasággal ellentétben milyen bátor az a kis bócherli, aki vállálja a pajeszviselés összes kellemetlenségeit.

Ha egy tonzurás pap valahol megjelenik, minden jóízű ember tisztelettel néz arra a férfura, aki hivatásának jellegét nyilvánosan feltünteti. Egy-egy szerzetesnek sem hosszú szakállán, sem kámszáján senki sem fog megbotránkozni. Legföljebb a csöcseléknek forradalmak idején lesz a hivatás külső habitusa csufolódásra alkalmas célpontja.

Ezekután átadjuk a szót fehérgyarmati tudósítónknak:

— A vasárnapi leventefoglalkoztatás — írja — egészen rendben telt el, csak amikor vége lett, a keresztény fiukat elbocsátották, de az izr. vallásukat nem engedték haza, hanem egy mellék-helyiségbe vezették őket, ahol a főoktató parancsára az oktatók elővették a már előre elkészített ollókat és nem törődve az ifjak ellenállásával, erőszakkal le-

Halszükségletét

is házhoz szállítja

Fenákel Jónás

hal- és orth. kóser baromfikereskedő,
VII., Dob-utca 28. Telefon: 349-512.

vágták a pajeszukat. Szegény megtámadott gyerekek rémesen meg voltak ijedve, jajgattak, sirtak, de ez mind nem használt. Ezután pedig a vezető főoktató még prédikációval is traktálta őket, mondván, hogy úgys is lehetnek jó zsidók és a rabbival szemben vállalta a felelősséget.

Tulzás nélkül meg lehet állapítani a következőket: Ez az eljárás, megsértése a vallási érzésnek, beleavatkozás az egyéni életbe, visszaélés a fegyelmi joggal. Tekintettel arra, hogy a leventeoktatásnál az oktatási szempont nagy szerepet játszik, föltehető a kérdés: ezzel az eljárással akarnak szeretetet ébreszteni az ifjakban az ügy iránt, vagy az oktatók személye iránt? Nem tudják-e az urak, hogy a fronton hány szakállas és pajeszos zsidó küzdött hősiessé?

Tudjuk, hogy a vidéki zsidók mai hangulatában nem mernek hangos kifejezést adni a sérelemnek, éppen ezért a fővárosból kellő tárgyilagossággal állapítjuk meg, hogy az eljárás rendkívül lesújtó és szomorú. A vallást tisztelni kell, akkor is, ha a felekezeti háta mögött nem áll fizikai erő, mert a vallás ereje az eszmében van, amely erősebb, mint a külső erő. Az oktatók ifjakat nem szabad ártatlanul pellengérré állítani akarni erőszakos hajlevágással, amikor ők egy vallástörvény elhivatottjainak érzik magukat. A magyar lovagiasság, a magyar alkotmány, a magyar becsület megkívánja, hogy a gyengébbek lelkiállását ne sértsük meg és ha éppen meg akarjuk mutatni erőnket és bátorságunkat, akkor ne védtelenek pajeszába nyuljanak, hanem kapjanak hajba az erősebbekkel. A nyilvánosság előtt kérjük az illetékes köröket, hogy az ilyenféle szórakozásaikat, amelyeket sem politikai, sem társadalmi, sem honvédelmi, sem pedagógiai okok nem igazolnak, szüntessék meg és adjanak elégtételt az érzelmeikben megbántott ifjaknak, akik az emberi méltóság ügyét képviselik, anélkül, hogy tudnák.

Legszebb slachmónes

a szép zsidó könyv

GONDOS SÁNDOR
zsidó könyvüzletében

Budapest, VI., Andrásy-út 53. sz.

Sussmann rabbi: Elzárják a határokat...

— Az Ador 7-i drósból —

Roiszi esz hoorecz v'hinne szajhu vovajhu... roiszi v'hinne én hoódom... — láttam a földet és ime pusztaság és kietlen. néztem az égbe, nincs fénye, láttam a hegyeket és ime megrendülnek, néztem és ime nincs ember. (Jirmijóhü 4.)

A prófétának háromezer év előtti jalkiáltása még sohasem volt oly időszerű, mint most. A világ visszaesett a teremtéselőtti kaoszba, minden felbomlott, sötétség és megrendülés, „én hoódom”, nincs ember, veszendőbe ment az emberiség ügye és mindenek fölött minden bajban ott a zsidó mint bűnbak. A történet egyéb korszakaiban is sokat szenvedett a zsidóság, de megmentőjévé vált a szétszórás (ezidkasz pirzajnaj b'jiszroel, ez'dóko ószó im jiszroel s'pizron bën hoimmajsz), mert az egyik országból való kiűzetése esetén, más ország határai nyitak meg előtte. De most megvalósult az ige: „kol rajdfeho hiszsigihó bën hamezovim — összes üldözői elértek a határoknál”, most, ha a zsidókat chóli-lo baj éri az egyik országban, akkor a többi országok legelső intézkedése a határokat elzárni az illető ország zsidói elől.

*

Majse Rabbénü Jahrzeitja alkalmából figyeljük meg a prófétai szöveget a midrasi magyarázat tükrében: „Láttam a hegyeket” (hehórim hahajrim, ez alatt az ósök értendő), megrendülnek (érdemeik hatása tünezőben), nincs ember (ez Majse, akiről mondatik, hogy szerényebb volt, mint minden ember). És lelki megajdulással gondolunk a gemoro Szajto trakt. köv. tanítására:

— Miért ismeretlen Majse sírhelye? Mert I'ten tudta, hogy a Szentély el fog pusztulni, Izrael száműzetésbe kerül és akkor el fog jönni a nép és szállítani fogja őt, hogy imájával hártsa el a rossz végre. Hiszen láthatjuk, hogy mikor Izrael a pusztában volt és letért a helyes útról, I'ten megharagudott Izraelre és el akarta pusztítani és csakis az ő könyörgésére változtatta meg a végrete.

Mindenkori bajainkban gondolunk az ő imájára és ezért mondja a Midras:

— Amidón Izrael vétkezett Achaszvárs idejében, akkor mondta I'ten: Minek nekem egy olyan nép, amelynek kedvéért megsaporítottam csodáimat és ők vétkeztek ellenem? Szólt mindjárt a Sátánnak: Hozd el nekem azt a tekereset, amelybe beírom az ő elpusztításukat. Abban a percben Eljójóhü próféta futott és ébresztette az ósöket és Majset. Eb-

resztette az ósöket és azt mondta nekik: „Ti ósök alusztok, amidón gyermekeitek bajban vannak?” Szóltak az ósök: „Ha ők vétkeztek és el lett határozva a pusztulásuk, mit tudunk mi tenni?” Elment erre Majsehoz: „Jaj, te hűségű pásztor — szólt hozzá — háynyszor állottál ki a gátra és elhárítottad a néped ellen elhatározott bajokat, mit teszel majd most?” Szólt Majse: „Van-e kiváló ember ebben a nemzedékben?” Felelte: „Mordecháj.” „Akkor imádkozzék az egyik oldalra, én meg a másik oldalról fogok imádkozni.” Azt felelte erre: „Hűségű pásztor, már meg van írva az elpusztítás határozata Izrael fölött.” Erre azt mondta: „Ha agyaggal van lepesztelve, akkor imám meg meghallgatásra talál, csak ha rézzel, akkor nem hallgatatik meg.”

A Midras ezzel azt akarja mondani, hogy addig van remény, amíg az üldözések az agyagot, a testet érik csak, de ha a lélekig hatolnak, akkor már nem lehet segítség, a lélekre Izraelnek saját magának kell ügyelnie. (Ezért jelent Zazjin Ador alkalmat arra, hogy vallási életünk mélyítésére figyelmeztessen és kegyeletes emlékezéssel áldozzunk azoknak, akik Majse szellemében működtek.)

*

A nehéz idők dacára sem szabad elvesztenünk reményünket. „V'hójo miszpar b'ne jiszroel k'chajl hajom — számok lesznek Izrael fiai, mint a tenger fővénye” mondja a prófeta. És ebben az a vigasztalás rejlik, hogy a világtörténet pusztító hullámai megtörnek Izraelen. Ezt példázza Rabbó bar bar Chónó, amikor a következőt beszélte el Bovo Bászró 73. lapján:

— Egyszer mentünk a tengeren és felémelt bennünket a hullám, oly magasra, hogy a legkisebb csillagnak területét is láthattuk. És az egyik hullám szólt a másiknak: „Barátnóm, hagyjál-e még valamit a világból, amit nem árasztottál volna el, mert akkor jövök én és el fogom pusztítani.” Mondotta neki: Menj csak ki, akkor látni fogod az Ur hatalmát, aki nem enged, hogy a hullám a fővényből egy fonálynit is átlépien, mert így van írva: „Tőlem nem akartok félni, szól az Örökkévaló, vagy előttem nem reszkettek, aki tettem a fővényt határu a tenger számára, hogy ne vonuljon át rajta”...

Ennek eléréséhez szükséges, hogy Izrael igyekezzék számottevőnek lenni

(v'hojo miszpar...) a vallásosság, a Tóra, a hit és az erkölcs követése terén és akkor megvalósul rajtunk a Megillo áldást ígérő szava: Izraelnek jut világosság és öröm, ajró v'szimchó v'szószajm vijkor!

Szentföldi levél

Sir Arthur Wauchope, aki közel 7 évig volt Palesztina kormányzója — amint a Zsidó Ujság már jelentette, — elhagyta az országot. Hetekig bucsúzott az ország lakosaitól. A jeruzsálemi zsidósághoz intézett beszédét a zsoltáros királynak a Szentváros békéjéért fohászkodó versével fejezte be: „J'hi sólajm b'chélech, salvó b'arm'najsojich...”

Utódja Sir Herold MacMeichel március 2-án vonult be. Királyi pompával fogadták, úgy Haifában mint Jeruzsálemben. A vasutól egyenesen eskütételre indult a kormányzósági palotába, ahol a notabilitások már ott várták az új kormányzót. A teremben, ahol az esküszertartás lefolyt, egy kis asztalkán egy Tnach fekdött. A kinevezési okmány felolvasása után a kormányzó a kezét a Tnachra téve, letette a háromszoros esküt, majd meghatott beszédében kifejtette, hogy minden erejével a béke helyreállítására fog törekedni.

A szombat kérdése Tel Avivban nem tud nyugvópontra jutni. A többévi küzdelem után nagy nehézségek árán megkötött „szombat-törvény” körül állandó viszálykodások folynak a városi képviselőtestületben, ahol a városi képviselőtestületben, ahol a városi vitatkoznak, hány órára lehetne megszorítani a Szabbos megőrtését. Szinte szomorú irónia, hogy Hoz alpolgármester, vagy dr. Kohn revizionista képviselő, városi határozattal akarja megállapítani, hány óráig szabad a kávéznak és vendéglősnek szombaton főzni és árusítani. A „Davar” c. munkáslap a következő groteszkül hangzó hírt közli: Egy zsidó péntek este 10 óra után a kávéházban ül vacsoránál. Bejött a szombattörvény felügyelője, elővette noteszét és jegyzőkönyvet vett fel a tulajdonos ellen. A vendég a szombatnak ilyen megvédésén való felháborodásában csunya szavakkal illette a felügyelőt, aki becsületsértésért feljelentette a jámbor péntekesti vacsorázót. A városi hatóság ¼ font bírsággal sújtotta. — Van még igazság Tel Avivban!

Alexander Vilmos.

A legszebb ünnepi ajándék egy
MEINL CSOMAG

Első forrásból vásároljon
ezüst tórafelszerelést,
gyertyatartót, arany, ezüst és
brillians ékszereket, órákat

Heiden Leó
ékszerésznél

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.
Budapest, Király-u. 21. Telefon: 1-361-10

Fischer Fülöp Purim-bálok!

— Figyelmeztető szöveg —
A múlt héten megkezdett Vajikró széfer első szavának, az ugyancsak נקרא szónak נ betűje a Szentírásban kisebbre van írva mint a többi. Az aleffel kezdődik az első személyt (én) jelentő „ani” szócska. Vajikró az áldozatok hozataláról szóló könyv, alef z'iróval kezdődik, kis aleffel. Az én-nek, az önzésnek a sacra egoismó-nak megkisebbitése az előfeltétele az áldozatok hozatalára való készségnek. Áldozatosság nélkül pedig nincsen eszmények kultusza, vallás szolgálat. Nincsen — zsidóság. Ezért kezdték hajdanában Vajikró könyvével a zsidó gyermeknek Tórára való tanítását. Alef után a ב következik. A ket-tőt jelentő betű. Az első személynek, az én-nek, felebarátjára is kell gondolnia. Vajikró az áldozatokról szóló könyv.

Bölesein mondják:
—Kezdetben I'ten kettéválasztotta a vizeket. „S I'ten válást eszközölt a víz és víz között”. Az alsó vizek „síró vizek”-nek neveztettek el. De miért? Mídon I'ten kettéválasztotta a vizeket, némelyeket pedig lent. Ekkor sírni kezdtek az alsó vizek, mint írva van „mikvé nehó-rajsz — a folyamok sírámai”. Ekkor I'ten mondá: A felső vizeknek mindaddig nincsen engedélyük arra, hogy sírót mondjanak, énekeljenek, míg ti (az alsó vizek) engedélyt nem adtok erre, mint írva van: „mikajajsz májim rabbim adirim misbr'é jom — sok hatalmas vizek hangjaiból, a tenger megtört hullámai-ból”. S mit mondanak azok? „Addir bamórajm Hasém — hatalmas a magasságban az Örökkévaló”. (Dámeszek Eliezer).

Ebben a homályosan hangzó monásban mintegy dióhéjban van összesűrítve a világtörténelem és az emberi társadalom hullámzásainak legellentétesebb színváltásokban dúslalkodó képe. Hiszen korunk világszemlélete szerint gazdasági okok a főmozgatói a világtörténelem legkimagaslóbb eseményeinek és embertársadalmi változások legfőbb jelenségeinek.

„Az alsó vizek síró vizeknek nevezetnek”... Sírnak-keseregnek az alsóbb rétegek, az elnyomott, nyomorúságban szenvedő néposztályok. Háborognak, lázadozni készülnek. De I'ten megnyugtatja őket: „A fensőbb vizek csak akkor mondhatnak síróh-t, énekelhetnek, ha erre engedélyt kapnak tőletek!” A fensőbb rétegeknek, osztályoknak, csak akkor szabad önelégedten síróh-t dalolni, ha az alsóbb rétegeknek jólétéről is lehetőleg gondoskodtak. Mert nincsen lázítóbb, égbekiáltóbb ellentét, mint az, ha egyidőben a „felső vizek énekelnek”, az „alsó vizek pedig sírnak”. Innen vannak mindazok a rettenetes szociális feszültségek, melyek felrobbantással fenyegetik a társadalmi biztonság alappilléreit. Itt kell közbelépniök az igazságosság, méltányosság és szeretet magasztos tanainak, hogy kiegyenlítést, harmóniát hozzanak létre az ellentétes érdekek a különböző társadalmi rétegek között...

Csakis az alef z'iró, az egyéni érdekek, az önosság megkisebbitése, jogos térre való önkéntes korlátozása hozhatja létre úgy az egyes népek, mint az egyes társadalmi osztályoknak egymással való megbékülését.

De mennyivel inkább áll ez Izráel közösségéről. Ne énekeljenek a „felső vizek”, míg az alsók sírnak. Szeretettel kell a különböző rétegeknek egymásba kapcsolódnok, egymással összefonódnok. „Az egyik a másiknak mondja: erősödjél!” Karolják fel a magasabb rétegek az alsóbbakat. Kikre támaszkodjanak az összes népek gyűlölete által körülvett Izráel sarjai, ha nem egymásra?...

De a zsidó segítőmunkának zsidó módon kell megtörténnie, nem pedig „miczó habó baavéró” által. Nem mulatozások, táncestélyek, bálók rendezésével. Különösképen a mai idők alkalmatlanok erre. Nagy a nyomorúság mindennél, zsidóknál, nemzsidóknál egyaránt. Így már minden zsidó valláserkölcsei szemponttól is eltekintve, már maga az okosság is azt parancsolja nekünk, hogy

ne keltsünk feltűnést a jótékonyaság leple alatt rendezett táncmulatságokkal. Minek mondják a mi nemzsidó felebarátaink: „Lám, a zsidónak van pénze cifra dáridókra!” „Tőlünk szedte el a pénzt!” Pedig a valóságban a zsidók között legalább úgy dül a nyomorúság és inség, mint nemzsidó testvéreink között. Egy jobbmódura száz szegény jut!

Ennek okáért ezen tekintetben is áll: „V'hacznú lechesz im Elajkecho — szerénységben járj a te I'teneddel!” Csöndben, szerényen gyakoroljátok a jóság és szeretet, I'ten előtt oly kedves műveit, nem pedig hangos csinadrattáival...

S mit mondanak azok (az alsó vizek)? „Hatalmas az Örökkévaló a magasságban!” — „Van zsidókérdés!” halljuk minduntalan felénk dörögni. Lehet, hogy van. De I'ten-kérdés nincsen! Mi bizuunk az Örökkévalóban a mi I'tenünkben. „Nem alszik és nem szunnyad, Izráel őrzője!” Ő harcolja a mi harcainkat, ő fog igazságot szerezni nekünk manapság is, mint egykoron Mordecháj és Hámán idejében.

Hitler zsidó névrokona

A „L'Oeuvre” párizsi lapnak jelenti stockholmi tudósítója: Stockholmban a legközelebbi napokban érdekes találkozó lesz. Egy varátságos vacsorán találkozni fognak Hitler, Göring, Sztalin és Blum Leon. A zártkörű „smorgasbord”-ot a „Nym Daglight Allehanda” nevű svéd újság szerkesztője rendezi. Ez a bizonyára élénk feltűnést számítható hír nem „kacsa”, hanem igaz, csak éppen a nevek viselőinél van egy kis baj. Hitler Adolf kárpitós, Göring kereskedő, Sztalin gépkocsivezető és Blum L. pedig zöldségkereskedő. Göring, Sztalin és Blum Leon nem sokat törődnek a világhírű névrokonáikkal és egy cseppet sem bántja őket, hogy ily ismert egyéniségek neveit viselik. Annál jobban panaszkodik azonban Hitler Adolf kárpitós.

— Ha éppen kedvem volna — írja — én is éppen úgy, mint a német kancellár, írhatnék egy könyvet „Mein Kampf” címmel. Mert egész életem nem más, mint elkeseredett küzdelem az újságok csipkelődései, tréfái ellen. Csupa bosszúság az életem. Ha a telefonon jelentkezem és azt mondom: itt Hitler, biztos, hogy azt a választ kapom: itt Mussolini. De ez a kisebbik baj. Kellemetlenebb, ha valahova elutazom és a szállodába megyek. Mikor megmondom nevémet, a portás gyanúsán néz reám, igen barátságosan viselkedik és látom rajta, hogy bolondnak tart. A legkeservesebb azonban, ha Németországban van dolgom. Ott már nem is merem a rendes nevémet használni, hanem valami jó svédesen hangzó álnévet veszek fel.

Purimi történet

Az én emberemet, már mint ennek az elbeszélésemnek a hőst, aki a dunaszerdahelyi hitközség tagja volt, Reb Menáchem Szenc-nek hitták, de mert reb Menáchem kicsi házában az asszony volt az úr és mindig csak az történt, amit ő akart, ezért papucshős-férfuramat, két magánhangzó kicserélésével és két más-salhangzó helyeszerjével: Reb Memüchon-nak hitták a kileben.

Hogy ki-mi volt Memüchon, a Reb titulus nélkül? Akik forgatják a bibliát, azok jól tudják, a gyengébbeknek pedig itt mondom meg, hogy ki volt. Achaszéris király hét miniszterének egyike volt, még pedig rangra az utolsó, mert Eszter könyve öt hetediknek, utolsóának említi —és arról tesz tanúságot a Szentírás, hogy párjanics papucshős lehetett. Mert nevezett Memüchon még a királynak az intervencióját is kérte (s itt nyilván csak hazabeszélt a kegyelmes úr) parancsolna rá törvényt minden asszonyra a hatalmas országban, hogy férjének szót fogadjon, vagy baj lesz. És meg vagyok róla győződve, hogy nevezett Memüchon volt az első, aki a királyi ukázról közzegyzőileg hitelesített másolatot vett és az orra alá dörgölte becses nevének:

— Most merj még egy szót szólni, te...

Ez után a kimerítő magyarázat után hadd jöjjön a szerdahelyi „Reb” Memüchon. Feleségének, Sprincének, olyan szája volt, hogy félt tőle még a hitközség elnöke is, aki pedig, mint minden elnök, nagy despotá volt. Ha ő beállított az elnökhöz és kérdezte: Hány keze van magának „prézus” ur? Kettővel már kivetett pótdadót, most a harmadik kezével is kivette? Azt mondom én magának, hogy tegye el azt a harmadik „képe-rápe”-ját, mert a libatranszírozó késemmel vágom le; ha Sprince néne ilyen szavakkal jött az elnökhöz, akkor nem is lett harmadik pótdadó, vagy legalább is Reb Menáchemot felejtette ki az összeírásból a gabbe.

Nos, ha a házon kívül is ilyen volt münne Sprince, elképzelhetjük, milyen volt otthon. Egy állandósított kijelentéssel minden hatalmat magához ragadott s az úgy szólt, hogy: az én házában én vagyok a „din tajre”...

És az ügyefogyott Reb Menáchem, ha ült, ha állt, ha beszélt, ha hallgatott, ha aludt vagy ébren volt, abba a korlátba ütközött, hogy házában az asszony din tajre, a Tórának minden tilalma és parancsa, a Tórának megfellebbezhetetlen törvénye...

Sajnálkoztak Reb Menáchemon, de már úgy van az a világon, hogy a sajnálkozástól a gungolódásig csak egy lé-

pés az út. Reb Menáchemot csakahamar: Reb Memüchonnak nevezték a kileben és különösen Purim előtt citálták rá a Megilla versét:

— „Vájajmer Memüchon lifné hámelech v'hászórim... és hangsúlyozta Memüchon a király és a miniszterek előtt”...

Reb Menáchem, mikor már betelt a mérték, szaladt a dájjenhoz, Reb Jozsef-hoz:

— Adjon tanácsot, Reb Jaszef, mit csináljak én azzal az asszonnyal?

Reb Jozsef, I'ten nyugtassa a legaranyosabb kedélyű ember volt. Ismerte Reb Menáchemot, ismerte ennek feleségét, Sprincét, hiszen sokszor volt nála egy-egy sájeval és ahogy ránézett az előtte álló emberre, józsiuen mosolyogva azt mondta:

— Én csak azt tanácsolhatom magának, hogy költözzék fel a padlásra, Reb Menáchem.

— A padlásra, rebbeleben... miért? — Mert már Slajme melech mondta: jobb lakni egy zugában a padlásnak, mint házárts asszonnyal egy házában.

Reb Menáchem nem látta a tréfát, ő komolyan vette a tanácsot és nagy sóhajtozással azt mondta a dájjennek:

— Tudja-e, Reb Jozsef, mi lenne, ha megfogadnám a tanácsát? Az én Sprincém, si soll lében, még megtenné, hogy le-

bontatja fejem fölött a háztetőt. Mert ő a din tajre a háznál, neki még Slajme melech sem parancsol.

— Akkor azt ajánlom, — folytatta Reb Jozsef — hogy költözzék valami sivatagba, ott nyugta lesz.

És megint csak kérdezte Reb Menáchem:

— Miért valami sivatagba, Reb Jozsef?

— Mert úgy mondja Slajme melech: „Tajv sevesz b'erec midbar méessesz midvónim vohóász — jobb lakni sivatag országban, mint együtt egy patvarkodó asszonnyal.”

A jámbor Reb Menáchem még mindig nem látta a tréfát. Csak felsóhajtott és mondta:

— Szent igazság, Reb Jozsef, hogy a sivatag, a midbar, nem gyékény, azt nem huzhatja ki lábam alól az asszony; de honnan vegyek itt midbort, ez a bökkény; Itt, a Csallóközben, ahol minden csupa termőföld s ahol annyi homok sem terem, amennyi egy porzótartóba kellene!

— Mást pedig, Reb Menáchem, a legnagyobb jóakarattal sem mondhatok, — fejezte be Reb Jozsef a kihallgatást.

Reb Menáchem elment, de még nem tett százhusz lépést, a dájjen egyik böchere révén már tudta a félutca, mit tanácsolt a jámbornak Reb Jozsef, s mire két óra múlva hazaért, mert közben valami más dolgot is végezte, már Sprince néne is tudta, mit mondott az ő férjének a dájjen. De nem tett a dolgról említést, csak várakozó álláspontra helyezkedett.

Reb Menáchem, mihelyt hazaért, éppen Purim hete lévén, elővette a Megillát, hogy előlegezzon magának egy kis élvezetet, de még le sem ült, már rászólt az asszony:

— Hol vagyunk még „piurem”-től, hogy már előveszed a Megillát... olyan sietős? Most vedd csak a baltát és hasíts nekem aprófát... főznöm kell.

És félórával később, hogy az aprófa már a helyén volt és Reb Menáchem megint csak a tréák után nyult:

— Eszter tániszkor is ráérsz, most tedd fel az ókulát és szemeld meg gyorsan ezt a paszulyt.

S hogy Reb Menáchem erre kedvetlenül morgott, Sprince néne csufondárosan rászólt:

— Ha nem tetszik, költözz fel a padlásra. És egyelőre ne félj, hogy lebontatom fejed fölött a háztetőt, mert megfagymí ott tető nélkül is megfagyhatasz.

— No de ilyet! — mérgeledött Reb Menáchem és gyengécskén megnehezelt a dájjenre. Miért ad neki olyan tanácsot, amelytől csak az asszonynak nő meg még jobban a szarva?

Reb Jozsef ama böchere sem helyeselte, hogy mestere, a dájjen, tréfás tanáccsal intézte el a dolgot, de mert nagy

Hetenkénti járatok

PALESZTINÁBA

TRIEST-ből és GENOVA-ból

Esperia, Galilea, Gerasalemme, Marco Polo, Palestina hajókkal

Kedvezményes társasutazás

Szentföldre

április 26—május 17

Dr. Patai József

főszerkesztő vezetésével

Felvilágosítás és prospektus:

ADRIATICA

Tengerhajózási Társaság

Budapest, VII., Thököly-út 2. IV., Váci-utca 4.

és Mult és Jövő szerkesztősége Budapest, V. Vadász-u. 11.

betyár volt a bócher, érte ezen azt, hogy kedvező alkalom adtán csínyeken törte a fejét, most is csinnyel reparálta azt, amit szerinte a dájén nem jól csinált meg. — Vajjon szabad-e? Ejh, hiszen Purim van!

Purim délelőtt egy fiú állított be Reb Menáchemhoz, hosszukás csomaggal a kezében és azzal tette le a csomagot az asztalra:

— Reb Jozsef küld Reb Menáchemnak slachmóneszt.

A fiú megkapta a maga hatását — slachmóneszt hozó fiúknak egy hatos volt a valuta-egység — mire Sprince néne persze hogy dühös lett:

— Nem lett volna elég csak egy négykrajcáros suszterallér is, te pazarló? Gavalléroskodni muszáj, te préda? ...

Közben ő is nagyon feszülten nézte, mit hámoz ki férje a csomagból? Milyen slachmóneszt küldött Reb Jozsef az ő férjének?

Sok papíros burkolta a csomagot, végre az utolsó papírostakaró is lent volt és előkerült — egy négykrajcáros nádpálca. Rőfnyű hosszú közönséges spanyolnád, amelyet a huszárságnál az őrmesterek a csizmájuk szárában hordanak.

— Mit akar ezzel Reb Jozsef? — fitymálta le Sprince asszony a nádpalcát. Hát van nekem szőnyegem, hogy porolópalcát küld Reb Jozsef? Inkább küldött volna szőnyeget, az megérte volna a tíz krajcárt.

De Reb Menáchem mégsem volt oly együgyű, hogy ki ne találja Reb Jozsef rejtett szándékát. Egy kis bor is volt már benne, tehát bátrabb is volt, mint máskor. Ezért is, megmarkolván a nádpalcát, becses neje felé fordult, ilyen szavakkal:

— Most ide hallgass, Sprince. A mai naptól fogva én vagyok a házamnál a din tajre. És ha ellenkezni mersz csak egy szóval is, Hómon horosónak mind a tíz fiát verem ki a hátadon egy szuszra. De nem olyan gyorsan, ahogy lájzolja a Megillát a cházén. Parsandószótól Vajzósóig külön-külön fogod érezni a hátadon, hogy hitták Hómon tíz fiát ...

Sprince néne egy pillanatig meredten állt, nagyon meglepte ez a harcias kijelentés; de csak egy másodperc feléig volt sőbbálvány, aztán megint a régi műme Sprince lett. Kikapta férje kezéből a nádpalcát és se szó, se beszéd, rohant vele Reb Jozsefhoz, a dájénhoz:

— Ilyen slachmóneszt küldött a férjemnek, Reb Jozsef? És arra buzdítja, Reb Jozsef, hogy Hómon tíz fiát a hátadon táncoltassa a férjem? Ezért tart dájént a kile?

Reb Jozsef bizony összereszt és meglepetésében csak azt mondta:

— En?! Én nem küldtem Reb Menáchemnak semmilyen slachmóneszt ... mit gondolsz?

— Nem küldött? Dann sein Sie mir majchl. Akkor rendben van, — felelte az asszony és már be is csapta maga mögött az ajtót. És hazaérvén, odaült a férje elé.

— Ez a nádpálca most az én kezemben van, látod? És marad is, bis hundert Jahr, Menáchem. És bis hundert Jahr, én úgy éljek, én leszek a házamnál a din tajre, Reb Jozsefnak ez a slachmóneszt nem gílt. Azt a betyárt csak kapjam a kezem közé, aki küldte neked Reb Jozsef nevében a slachmóneszt, annak én fogom a hátára verni, hogy hitták Hómon tíz fiát!

Csermely Gyula.

Hámán a Tórában

A Talmud felveti a kérdést: Hómon min hatajro minájín — hol találunk célzást Hámán-ra a Tórában? A felelet: „Hámán hoecz” (hómon hoecz), Hámán az akasztófára.

Ha üldöztetések csendes elviselésében a népek között versenyt tűznének ki, akkor bizonyosan a zsidóság nyerné el a pálmát. És ha a szenvedés nemesít, akkor Izráel a legnemesebb nép a világtörténetben. Magunkra vettük a gólusz jármát, mert úgy éreztük, úgy tanítottak bennünket prófétáink és mestereink, hogy mindez a mi bűneink miatt ér bennünket, hogy milderre szükségünk van lelkünk megtisztulására végett és ezért nem kell törődnünk rágalmazó ellensé-

עֲרַעְסִי עַר שְׂמֹרָה מִצֹּרֹת!
נִנְמָצָא אֲצִילִי קָמָה וּמִצֹּצוֹת שְׂמֹרִים וּגַם
שְׂמֹרִים אֲמִן לְמַדְרִין נִמְצֹצוֹת צִוּ בִּלְלִיגִסְמַעַן
בְּיַזְעוֹן חַחַּת הַשְּׁנַחַת הַיַּיִן וּרְבִיד שְׁלִימָא
דְּמָה. לְסוֹתְרִים נְדוּלִים אִנְשָׁה הַנַּחַח מִהַמְחִיר.
גְּרִשׁוֹן אֲבָרָהָם קְלִיִּין
נִכְדֵּי לְהַנְאוֹן שְׁמֵן רוֹקַח וְצִילֵי אֲדָרְעִסְסֵע:
Klein kézipászkasütője,
Bodrogkeresztur.

geink csúfolódásával sem sértegetésivel. Leigázhattak bennünket, de szellemünket nem törhették meg. Igazunk tudatában, a szenvedések erkölcsi szempontból való megítélésében, mélyen lenéztük ellenségeinket, akik azt hitték, hogy az ő erejük a hatalmas és nem tudák, hogy eszközkökök az Örökkévaló kezében, aki bennünket arra akar fájdalommal, büntetéssel, fenyítéssel nevelni, hogy az ő népévé, választott közösségévé finomuljunk a pörölyök ütése alatt. A mi gólusz-jelszavunk a Tóra e három szava: „Mismó, dümó ümaszo — figyelni hallgatni és elviselni”. Passzív hősiességünk megerősített bennünket, közömbössé is tett bennünket a külvilág gúnyolódása és elnyomása irányában.

Csak akkor kezdünk föllázadni, amikor vallási értékeinket akarják megszentelteleníteni, amikor vallásunk szentélyébe akarnak gázolni. Ilyenkor — a történet tesz róla tanúságot — fellobban a zsidóságban az önféltőzés irányában való elhatározás és mindenki, aki Izráelnek hű fia, átérzi mit jelent a vallási előírás, mely szerint „minden zsidó ember kötelezve van I'ten nevének megszentelésére, (kidiis hasém) önféltőzésig menő odaadással.”

Napjainkban a vallásos életünkbe való beegazulás egyik eklatáns példája a s'chító eltiltása iránti mozgalom, több országban. Lengyelországban láttuk, hogy a tilalom elleni küzdelem egyesítette és rétegeit. Vallási érzékenységüket megcsúfolja az a mód, ahogy ezt a dolgot kezelik. Lengyelországban egy nem-zsidó lelkész akarta megállapítani, hogy a s'chító nem tételes törvénye a vallásunknak, hanem csupán felvett szokás, amit be lehet tiltani. „Hómon min hatajro”, ime az ujkori Hómon, aki a Tórából indul ki, Hómon, aki nemcsak rabszolgaságba akarja hajtani a zsidóságot, hanem tanácsokat ad Achasvérajsnak, miképpen foszthatja meg a zsidóságot a vallási életében rejlő erejétől. Túrunk, szenvedünk, de amikor vallási életünk törvényeihez nyulunk, akkor nem szabad vesztig maradnunk, akkor nem szabad szótlánul túrnunk, hanem mindent meg kell tennünk vallásunk becsületéért, meg kell erősödnünk abban a reményben, hogy Hómonnak el kell pusztulnia, ha a Tóra területére merészkedik! Schreiber Sámuel.

Interju a hoceploci purimrablival

Évek hosszú során volt Reb Majse Presszer, a hoceploci hitközség purimraóbija. Alkalmasabb egyént erre még lámpással keresve sem találtak volna. Ha nem is volt rasekol, de mint okos, vallásos, talmudtudós és szellemes ember, a feje volt a hitközségnek. Kitünő szónok volt es felszólalásaival, melyek a Tórából vett szellemes szójátékokkal voltak fűszerezve, nem egyszer sikerült neki nehéz ügyeket elintézni. De Reb Majse Presszer, akit a rossz nyelvek Reb Majse Fresszernek neveztek, nemcsak a feje, de a gyomra is volt a hitközségnek. Ropant jó étvágya lévén, amit ő nem rejtett, sőt dicsekedett vele. A jó fej — mondá — megkívánja a jó gyomrot, mert mindkettő szoros összeköttetésben van egymással, amint azt a Tóra is jelzi, a két összekötő szóban, az „esz” és az „esz” szócskában. Az esz, zsargonul evést, a gyomrot jelenti, míg az esz a fej legfőbb kelleke ... Nahát ha a Tóra írja: „Kaáser civó Hasém, esz Majse — I'ten parancsolá, egyél Majse!” — teljesíteni kell a parancsot. És mert a Tóra sokszor írja: ... „esz Majse”, Reb Majse sokszor teljesítette I'ten parancsát ...

Egyszer azonban baj történt. A hitközség régi metszője nyugalomba vanult és új metszőt választottak, egy fiatal embert, aki szépen tudott énekelni, de könnyelmű és hazug természete miatt, mint sajchet nem felelt meg. A vallásosak nem voltak vele megelégedve és különösen neheztelt rá Reb Majse, mert emiatt kénytelen volt a húsevéstől tartózkodni ... „Mit tegyünk! Mit együnk!” kiáltott fel Reb Majse és kétségbeesve fordult a Tórához, mely minden bajban tud híveinek tanácsot adni. És ime hamarosan egy jó tanácsra akadt. Midőn I'ten szövetséget kötött Ábrahámmal, lakomát rendeztek, melyre levágtak egy kóst, egy üszöt, egy kecskét és egy galambot. De Ábrahámnak nem felelt meg a sajchet és nem akart a lakomából élvezni, mire az Ur így szólt hozzá: „... Esz hacipajr, laj vószor — egyél madarat, az nem hús...” Avróhom félt azonban, hogy a marhahúshoz szokott gyomrának ártani fog a madárhús, mire az Ur megnyugtatótá őt: „Al tiró Avrom, Onajchi mogén loch... — ne félj Avrom, Én vigyázok a gyomrodra...” És hogy valóban i'teni gyomra volt, bizonyítja, hogy midőn később az angyalok jöttek hozzá látogatába, egyszerre 3 marhát vágott Avróhom ...

Reb Majse tehát azóta szárnyast evett és pedig a talmudi elv szerint: „Rachmóne liba bóe” — libahúst. Egyedül péntek este, midőn unberufen 8 gyermeke ülte körül asztalát, engedte meg magá-

nak a marhahúst, gyermekeit is biztató a gyomor gondozására. „Al tiró Avrom — ne féljetek — mondá, egyetek, hiszen azért említjük a vacsora előtt a Mógén Ovajsz imát, mert most szükségünk van az *Ősök gyomrára*, még pedig egy ilyen *Sülehon Orech* — terített asztalhoz, egy igazi *Mogén Avróhom*-ra...” Már a mindennapi imában is mondjuk: „Mogén Avróhom — Attó gibajr” mert ha lesz nektek egy *Mogén Avróhom*, akkor gibajr, erősek lesztek ...

Történt, hogy Hoceplocon új rabbit választottak, aki nem volt nagy tudós és a rabbiszéklet *sulyos ezresek árán* vásárolta meg. Hivatalát elfoglalva, a hívek abban a hiszemben, hogy a rabbinak sok pénze van, nem akartak neki fizetést adni. Midőn *Peküde* hetében hétfőn reggel a rabbist a Tórához s'lisi-nek felhívták, Reb Majse — bal-kajre lévén — feltünő hangszúllyal leinolta: „Esz hoeelef ...!”

— Miért oly feltünő hangon? — kérde a rabbi.

— A hívek — felelt Reb Majse — akik nem fizetnek adót, üzenik a rabbi úrnak: „Esz ho-Elef — egye meg az ezreket...”

— Létezik-e gyomor, mely megemészti az ezreket?

— Igen, a Sir-hasirimben írva van: „Elef ha-mogén tóli olov — ezresek gyomrát akasztotta rá...”

Igy szellemeskedett Reb Majse egész éven át ...

A purimrabi bölcsességének híre hozám is eljutott és Hoceplocon járva, meglátogattam s éppen ebédnél találtam. A rabbi úr egy nagy tál halpecsenyével birkózott, midőn interjut kértem tőle purimi tárcám részére, amit készségesen és örömmel teljesített.

— Miért nincs megelégedve a sajchettel, holott mint kántor nagy sikere van?

— Mert mint sajchet nagy *sékere* van, mivel nagyon szeret hazudni ...

— Más ember is hazudik, tehát miért veszik pont a sajchettől oly komolyan?

— Ha a sajchet megbízhatatlan, az általa vágott hús, cholilo, tréfe és ez idézi elő az antiszemitizmust, mely elrendeli a *sechito-tilalmat*, amint erre célzást találunk a Tórában, Mispótím fejé-

zet 3 egymásután következő mondatában: 1. „Midvar *séker* tirschok — hazugságtól tartsd távol magad.” 2. „*Sajchet* laj szikoch — ilyen sajchetet ne végy.” 3. „Gér laj szilchoc — idegent ne szorongasd” ... Vagyis ha az első két figyelmeztetést megszívleled, akkor a „Gér” = G-ermania, R-ománia nem fog szorongatni téged.

— Miért degradálják a hitleristák a zsidókat idegeneknek?

— Ez az ő mániájuk, mely Németország nevében rejlik: *Ger-mánia* (*idegen-mánia*).

— Ezen tragikus helyzetnek van-e ránk nézve valami vigasztaló momentuma?

— Igen! Midőn Jákob pátriárka a fiait megáldotta, Júdához így szólt: „Gir arjé Jehüdo, mi-teref beni oliszó...” A *Gir* szó jelenti = Germánia, Itália, Románia. Mert ha *gir arje*, ez a 3 nemzet *arja* lesz: akkor (*Jehüdo*) a zsidóság, (*mi-teref*) mert tréfit akarnak adni, (*beni*) a fiamnak, (*Oliszó*) emelkedni fog a Mosiach eljövetele által ... Amint Jesájó is megjövendölte: „Gor zeév im kevesz”, ha a *gor* = Germánia, Róma, (*zeév*) farkassá válik, (*im kevesz*) a báránnyal a *zsidósággal* szemben és (*Arje* kebókor jajchál teven) az árjak mint marhák fognak viselkedni ... ez lesz a jel a messiási idők elérkezésére ...

— Nagyon szép, de milyen összefüggésben van ez a sechiló-tilalommal?

— A góluszben a zsidóság örökké a bárány szerepét viseli, mint gyenge nép, a farkasokkal, a hatalmas népekkel szemben. És ha bajban vagyunk az antiszemiták a sechiló-tilalommal emlékeztetnek bennünket, hogy nincs más bűnünk, csupán mert bárányok vagyunk, mely jelezve van a *sajchet* szóban, mert *szej-bárány*, *chet-bün* ...

— Miért lett oly *mapólejuk* a román vasgárdistáknak, akik a zsidókat szombatszegésre akarták kényszeríteni?

— A megillabeli *Vasti* is kényszerítette a zsidó leányokat szombaton dolgozni, és miként azért kitorra a nyakát, a vasgárdisták is hasonlóan jártak.

— Goga jelezve van: Homon Hoagoga... De — *Kuza min ha Tóra minájín?*

— Midőn Jajszfé ajánlotta Faraónak egy miniszter kinevezését, a király Kuzát akarta kinevezni. Mire Jajszfé

Salgó-féle STOLI-karamella vezet

belőle emni élvezet. Csak egyszer kóstolja meg!

Az egyedüli orth. kóser tej-karamella. Darabja

2 fillér. Mindenütt kapható.

MEGLEPŐ UJITÁS! A paróka már nem öregít, mert a legújabb modellek csinosak és fiatalosak. Csakis natur hullámos hajból a cég titkos eljárása szerint tökéletesen fejhez simuló hártavékony szélel készítve.

Piechnik és Mechtl
IV., Váci-utca 18. ELEGÁNS! FIATALOS!

csodálkozva kérdezte: „Hanimező Kúza is? — Kúza is ember?”

— Miért tartott Goga uralma 45 napon alul és a cselédek eltiltása 45 éven alul?

— A román zsidók vétkeztek, amint írva van: „Am tajé lévov hém — tévelygő szívűiek népe ők” a „hém” חֵם számértéke 45! De ők vezekeltek és megálázva mondták: *Móh* anachnú, *móh* chajénú, a „móh” מֹחַ számértéke szintén 45, csak fordítva és az ő sorsuk is megfordult...

— Hol találjuk, Goga, Kúza és Robú bukását jelezve?

— Midőn Kajracht elnyelte a föld, mondá I'ten; „Achale ajszom kerógá elpusztítom őket pillanat alatt”. A *Kerógá* szó alatt értendő: Kúza, Robú, Goga...

— Hol találjuk Hitler eljövendő bukását jelezve?

— *Mislé* könyvében. Mert Hitler bevonult Ausztriába és *Mislé* 16. 18-ban azt olvassuk: „*lifné sever goajn* — összeomlás előtt felemelkedés”...

— Miért akarta Goga a zsidókat hontalanná tenni és van ebben valami vigasztaló...?

— Mert írva van: „Keczipajr bajdéd al Gog-a... — mint hontalan madár a háztetőn, egész nap gyaláztak ellenségeim; az ellenem tombolók reám esküdtek...” Ez vonatkozik Goga uralmára. De ezután írva van ugyanott: „Ki atto teráchém Ción — Te majd irlgalmazol Ciónnak, mert ideje, hogy kegyelmezz neki, mert eljött a határidő...” — bimbó bejemenő Omén!

Guttman József, Torna.

A hét margójára

Hasonlóképpen mint Goga romániai uralomrajutásakor, úgy most is, Hitler ausztriai térhódítása alkalmából használatba vette Csilléry a rég elkopott gramofonlemez és „a nem kívánatos elemek beszivárgása ellen” sürgetett intézkedést a főváros közigazgatási bizottságának hétfői ülésében. Majd arról beszélt, hogy a magyar vasúti kocsikban kaftános zsidók kalapra a fejükön ülnek és ezzel provokálják a keresztény magyarság ellenérzését. Hát ami az állítólagos „beszivárgás” megakadályozását illeti, végtelenül sajnáljuk, hogy két nappal megkésett honmentő indítványával, mert erre vonatkozóan már szombaton történt szigorú kormányintézkedés. A kaftános népviselet kifogásolására vonatkozóan pedig illő tisztelettel megjegyezzük, hogy ezen ép oly kevéssé jogos a megütközés, mint tegyük föl a mezőkövésdi matyók népviseletén. Még a hitlerista Németországban is háborítatlanul utaznak a vasuton ilyen népviseletben.

*

Jehezskél prófétánál azt olvassuk, hogy tekerest látott, amely elől és hátul mind a két oldalon hajjal, hajjal és sóhajjal volt teleírva és úgy érezte, hogy az Ur azt mondja neki, hogy egye meg ezt a tekerest és a próféta szól: „És én megettem, oly édes lett a számban, mint a méz”. Ezek a szavak adtak indítást arra a középkori szokásra, hogy a gyereket az alef-bészre legelőször So-

vuajsz ünnepén fogták; bevitték a templomba, elébe tettek mézzel kent betűket, előremondták neki a betűk neveit, ő utánamondta és a rajta levő mézet le nyúlhatta. Ugy a próféta szava, mint az utóbbi sovüajjszi jelenet jelképes jellegű. De ki hitte volna, hogy a próféta szavai a mai időben hála a technika vívmányainak és az élelmiszerhiánynak, szóról szóra megfoghatnak valósulni? Németországban ugyanis feltaláltak egy módot, amellyel papirosból káposztát csinálnak. A papírmasszát tejsavas anyagba áztatják és káposztát állítanak elő belőle és a mai viszonyokat tekintve, a próféta tekeréséhez hasonlóan a káposztává alakított papiros csupa fű, baj és kín, ha a zsidók sorsáról szól, vagy ha csak száraz ridegséggel is közli azo-

Nagy szerencsében részesülhet

ha nálunk vesz részt az **osztálysorsjátékban**
Főnyeremény szerencsés esetben **700.000 pengő**

Minden második sorsjegy nyer.
Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet

Weiss Béla és Társa

bankház főelárusítóknál
BUDAPEST, WESSELÉNYI-U. 18.
Sorsjegyek árai osztályonként
Egész 28 P., fél 14 P., negyed 7 P.
Huzás április 9 és 12-én.
Tel.: 142-388. Szombaton zárva.

מחשׁוּ orth. fűszerárak, ecet, kákaó, burgonyaliszt paradicsom és mindennemű fűszerár, máceszliszt és tej a legolcsóbb árban
MUNCSIK GYULÁNÁL
Budapest, Kazinczy-utca 38. szám.
Nagybani rendeléseket vidékre is pontosan eszközlök.

kat a rendeleteket, amelyekkel napról napra kiszivják a zsidóság vérért, illetőleg lassan el akarják vonni tőle a levegőt. Talán be fog következni az idő, amikor a német hatalmasok olyan káposztát esznek majd, amelyet egy zsidóság elleni összes korlátozásokat tartalmazó gyűjtemény foszlányából készítették és ez majd örökre megfekszik a gyomrukat...

*

Csengeren a nőgyelet purimi bált akart rendezni. Berger Sámuel hitközségi elnök arra kérte a nőgyelet vezetőjét, hogy álljon el ettől a tervétől. Először azért, mert nagyon is érthetetlen, miért akarnak orthodox hitközségekben a régi tradíciót és az ösköztől örökölt cz'niüszit sértő módon pénzt szerezni. Kiemelte azt is, hogy a mai időben kerülni kell még a látszatát is annak, mintha olyan jól menne a zsidóknak, hogy kedvük van mulatozni. A nőgyelet vezetője erre zavarba akarta hozni az elnököt és kijelentette, hogy 500 pengőre van szüksége jótekonny célra és azt akarják a bál útján behozni. Az elnök egy-néhány buzgó emberrel megbeszélte a dolgot és íme a kért összeg nemsokára együtt volt. Így történt Csengeren. Kicsiny eset, de nagyon tanulságos. Elsősorban bizonyítja, hogy igenis fölöslegesek a bálozások, amelyek vallásérköcsi szempontunkból ügyis aggályosak. Különösen a mai időben meg kell szívlelni a prófétának intését: „háuzój népem termeidbe, rejtőzködj el, amíg átvonul a vihar”. És különösen asszonyainkra vonatkozik az a zsoltáros íge: „kol k'vüdo bász melech p'nimo — a királynő leányának dicsősége az otthonban van.” Szemet szúrunk, amikor az élet hétköznapi munkája és harca közepette kopottan jelenünk meg, hát még mily nagyobb mértékben fogunk szemet szúrni, ha felvonulnak a zsidónők mint bálozók kicicómázva, kikozmetikázva. A csengeri eset azonban másra is utal: a modern áramlatok túlzásával szemben nem szavakkal kell harcolnunk, hanem jó eszelekedetekkel.

A nagy stadlon

Elbeszélés a XVI. századból, Lehmann nyomán. 53

Az öreg Peutinger erre bevezette Augsburg legbefolyásosabb uraihoz, akiknek közbenjárására a városi tanács az ifjabb Peutingert megbízta, hogy a Sváb Szövetségnél lépéseket tegyen a treutlingeni zsidók ügyében. R. Joselmann elkísérte azután a fiatal Peutingert Ulmba és rövidesen elérte, hogy a Sváb Szövetség a pappenheimi grófok seniorjához átiratot intézett, hogy terjessze elő a szövetség elébe a zsidók ügyét és egyelőre bocsássa őket szabadon.

Egynéhány nap múlva visszajött a követ és rendkívül erélyes választ hozott Pappenheim gróftól. Visszaütasítja a beavatkozást, kijelenti, hogy nem állnak szóba a Sváb Szövetséggel. A szövetség umi vezetősége megbotránkozott a levél trónusán és új átiratot intéztek a grófnak, amelyben megfenyegetik, hogy fegyveres erővel fogják kikényszeríteni azt, hogy a letartóztatott zsidókat szabadon engedjék.

Igy állt az ügy, amikor R. Joselmann egy héberbetűs levelet kapott a köv. tartalommal:

— *Drága barátom, ha éleved kedves, akkor naplenyugta után a város elötti sároközben találkozzunk, én nem mentek el Kegyelmedhez, mert ezzel életveszélybe dantenem. Biztosan evarja barátja: Seikelin, Frankfurtból.*

R. Joselmann nem emlékezett erre a névre, de mégis kötelességének tartotta, hogy testverei ügyében a levél íróját tokeresse. Mikor a város kapujából kijött, már ott várt rá egy ketrogatu kocsi. A kocsis megkérdezte: *Kegyelmed Joseuin Kossneimboi?* Ha igen, akkor arra kérem barátja Seikelin, hogy ujon be ide a kocsi, én majd eviszem a monadt sorozóbe. R. Joseimann beut, a kocsis pedig neki-vágott a lovaknak. Konant a kocsis. Az ut azonban tuinosz-szunak tunt rei. Kabbi Joseimann kopogni kezdett a kocsi ablakán, de a kocsis nem válaszolt neki. Ki akarta nyitni a kocsit, be volt zárva. Most már érezte, hogy csapdába került, tudta, hogy most bizonyára Pappenheim grófja megakarja bosszulni magát rajta és valószínűleg egy mesümed segítségével iratta a héber levelet. Hosszas kocsikázás után elértek Dietfurthba. R. Joselmann azonnal III. Frigyes tartományi gróf elé vezették.

— No — ordított ez reá — *most már kezembem vagy, megszegted az ország békéjét, mivelhogy a Sváb Szövetséget fölizgattad a pappenheimi grófok ellen és most azért fel foglak akasztani!*

— Ezt nem fogja megtenni gróf ur, én császári parancsnok vagyok és ha hozzám nyul, akkor a fejébe kerülhet!

— Na, ettől én nem félek. A császár nem fog lefejezetni német uralkodót egy zsidó miatt.

— A mi legkegyelmesebb császáruk éppoly igazságos, mint szigorú uralkodó és azzal hízlegnek magamnak, hogy kegyet találtam szememben. *Figyelmeztetem: ne tegyen olyasvalamit, amit később megbánhat!*

— Én nevetek a te figyelmeztetéseiden. A császár Algirban van, talán sose jön vissza, a római király pedig igen jóindulattal van irányomban, nem fog nekem kellemetlenséget szerezni. Azonban, egy feltétel mellett szabadonbocsátlak: ha megesküszöl, hogy Ulmba méz és a Sváb Szövetség urait arra indítod, hogy a pappenheimi grófokkal való dolgot abbahagyják.

— És mi lesz a treutlingeni zsidókkal?

— Azokat el fogják égetni!

— Akkor tegyen velem gróf ur, amit akar, én nem akarom az én életemet megmenteni, testvéreim sorsának feláldozásával.

— Hát tudd meg, hogy még ma bedoblak a várverembe, holnap pedig fel foglak akasztatni.

A tartománygróf intett a szolgálknak, akik elvezették R. Joselmann és az akkori szokás szerint kötelekkel leengedték a vártorony alján mélyen a föld alatt elhuzodó verembe, amely dohos, penészes, volt és utálatos férgék hemzsegték benne. Aki oda került és egynéhány napot ott töltött, az alig várta a pillanatot, hogy felhúzzák ismét a napvilágra, még akkor is, ha ez azt jelentette, hogy véget vetnek életének. Ebbe a vártorony-verembe zárták R. Joselmann. (A hely még most is látható Dietfurth várának romjai között.)

Amikor leengedték a köteleket, eszébe jutott, hogy a következő napon lesz unokájának esküvője. Tehát otthon nála családi öröme gyűltek össze, ő pedig a legutálatosabb börtönben készül a halálra. Egész éjjel imádkozott az ő unokájának boldogságáért, mint ahogy ezt megírte. Saját meneküléséért nem imádkozott mert boldognak érezte magát, hogy meghalhat *kidüs hasém*-ért, I'ten nevének megszentéséért. Hajnalban elmondta a nagy *Al-chét* bünvallomást.

Amire fölvirradt kihúzták a vár veremből és maga elé vezettette a gróf, aki rámutatott a vár udvaron már ott-álló akasztófára.

— Láttad már az akasztófát? Én felhuzatlak, ha nem esküszöl meg, hogy Ulmba utazol és kijárod a Sváb Szövetség urainál, hogy szüntessék be Pappenheim grófjai ellen az ellenségeskedést!

— Ezt nem fogom megtenni!

— Akkor meghalsz!

— I'ten akarata teljesüljön...

Erre a gróf intett szolgálainak és azok megragadták R. Joselmann erre engedélyt kért és kapott, hogy egynéhány percig imádkozhasson.

Közben a gróf int kezével a szolgálainak...

— Meggondoltam magamat — szolt azután R. Joselmannhoz — én átadlak a Rottweilban levő birodalmi elnök kamarabiroóságának. Ennek az elnöke az én barátom *Erasmus von Gera*, az majd ellátja a bajodat. De attól félek, hogy esetleg ott fölmentenek és akkor följelentést tehetsz a császárnál, hogy megraboltalak szabadságodtól, esküdj meg tehát, hogy soha semmiféle körülmények között nem fogsz bosszút állni rajtam azért, amit tettem veled.

R. Joselmann kijelentette, hogy hajlandó ezt az esküt letenni. Megtörtént az eskü, erre felültették egy kocsihoz és vitték Rottweilba, egy az elnökhöz intézett levél kíséretében, amelyben a gróf elmondja, hogy Joselin elkövette az országhéke megzavarásának bűnét és azért minél előbb ki kell őt végezni.

R. Joselmann beszállították a fogházba. Rövidesen azonban vendéget kapott, maga az elnök látogatta meg. Kiderült, hogy jó ismerőse. Azzal kezdte:

— Kit nem látnak szemeim? Mit csinál itt Joselin barátom, mit követett el, hogy a gróf a fejét kívánja?

R. Joselmann elmondta, az egész történetet. Erasmus csóválta fejét.

— Nagyon bölcsen tette a gróf ur — mondotta — hogy esküjét kivette Kegyelmednek, hogy nem fogja felelősségre vonni, mert ez nagyon kellemetlen lett volna reá nézve. Különben az egész tortura csak arra szolgált, hogy Kegyelmedet megfélemlítse. (Folyt. köv.)

PURIMRA NE OKOZZON GONDOT

magának feleslegesen, adja le rendeléseit és címeit!

**Torták, kindlik és különlegességek
legszebb kivitelben.**

WEISZ MÓR

orthodox kóser keksz. kétszersült,
és süteménygyára, Budapest, VII.,
Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

HIREK NAPTÁR

Szerdán Eszter-tanisz este be-
köszönt a Purim.
Csütörtökön Purim, péntek Susan-purim
Sabbosz Ozav, Ador II. 16. (Hafszókó II.)
Gyertyagyújtás (Bpest): 5.40
שנה kimenetele „ : 6.40

**Olvasóinknak és barátainknak
vig Purimot שמחה - t kívánunk.**

— Legközelebbi számunk א"ת a jövő
hétén rendes időben jelenik meg.

— A katonák peszachi szabadságolá-
sát a m. kir. honvédelmi minisztérium
1933. évi 1644/elnökség sz. körrende-
lére hivatkozva tudvalevőleg három hét-
tel az ünnep előtt a hitközségeknek kell
kérniük a helyi parancsnokságtól. Er-
re ezuttal felhívjuk a hitközségek figyel-
mét azzal, hogy egyúttal Soviajsz ün-
nepére is kérhetik a szabadságot.

— „Zécher czaddik livróchó”. Ilyen
című 36 oldalas tartalmas füzetben hódol
Zucker Salamon nagyhalászi fő-
rabbi a múlt évben elhunyt munkási fő-
rabbi z. c. l. emlékének. Tekintettel arra,
hogy a Megboldogult megtöltötte a fe-
lette való heszpedek tartását, Zucker fő-
rabbi a hálás tanítvány ebben a füzetben
leírta a gyászbeszédet, amit tartott volna
és erre vonatkozólag hivatkozik maga a
gaon egyik döntvényére, hogy ez szabad.
Szerző a nagy mester erényeit, csodás
kvalitásait és legendás lényét a tanít-
ványi szeretet melegével cselelt. Igen
jellemző intimitásokról is esik szó, látjuk
belőlük, milyen erős hatással volt is-
merőseire, tanítványaira, barátaira a
munkási gaon. A füzet — melynek

tiszta jövedelme a nagyhalászi jesiva-
menza javára fordították. — a munkási
főrabbi több érdekes levélét és elbeszé-
lését is közli. (Megrendelhető a szerző-
nél: Zucker S. főrabbi Nagyhalász.
Budapesten kapható: Rubin Miklósnál,
VII., Dob-u. 35. Telefon: 142-420.)

— Jesivaosztöndij Csengerben. Tudó-
sítónk jelenti Csengerből: A Jungreis
Lipót főrabbi által vezetett jesiva, Gifin
traktátusára szíjűmöt rendezett. A fő-
rabbi tartalmas drósója és Jungreis
Antal anyakönyvvezető főrabbi mélyen-
szántó hadronja után Reichfeld Béla
(Mátészalka) és Friedman Lajos (Csen-
ger) növendékek mondtak tóraigéket. A
fővárosi példát követve Berger Sámuel
hitk. elnök a köv. szemeszterekre a je-
siva három legkiválóbb növendéke szá-
mára ösztöndíjat helyeztet kiállításba.

— A nyiregyházi orth. Chevra Kadisa
Heller Lázárt elnökévé választotta.

— A szerencsi Talmudtóra értekezlet
határozatából kifolyólag statisztikai íve-
ket küldöttek szét kitöltésre a tekintetbe
jövő Talmudtórának, mert csak akkor
indulhat meg az intenzívebb munka, ha
a Talmudtórák helyzetéről tiszta kép áll
rendelkezésre. (Aki nem kapták meg a
statisztikai kérdőíveket, forduljanak:
Bernfeld Ernő, Debrecen, Hatvan-u. 2.,
vagy Schreiber Sámuel, Nyiregyháza,
Károlyi-tér 8. címre.)

— A borsai zsidó rendőr. Kassierer
Fischel közszégi rendőr volt Borsán, a
Goga-kormány kinevezéséig. A gogaisták
első dolga volt a zsidó rendőrnek ren-
delkezési állományba való helyezése.
Kassierer, aki évek óta teljesít rendőri
szolgálatot a faluban, keresetet indított
a végzés ellen a kolozsvári táblánál,
mely most megállapította, hogy az el-
bocsátásáról kiadott végzés törvénytelen
volt és visszahelyezte őt jogaiba.

Brünn Engländer Orth. kóser
utóda **של כסר**
Saját pörkölési kávé, fűszer, tej, bor, macesz, stb. Szolid árak.
Külön helyiségben. Házhoz szállítás egész éven át.
Budapest, VIII., Karpfenstein-utca 1. (Teleki-tér sarok) Telefon: 130-924.

PARÓKA
különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolások, alakítások
Olcso árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII. CSÁNYI UCCA 12
(Királyucca sarok)
Telefon: 1-310-79

— A ruszinszkói jesivák és talmud-
tórák állami elismertetése. Az ungvári
orth. iroda kérelmezte az országos hiva-
tálnál a jesiváknak és talmudtórának
államsegélyben való részesítését. A ké-
relem elintézésében a folyó évre 7000 Ke
lett kiutalva, mely bár összegszerűleg
nem jelentékeny, de nagy elvi jelentő-
séggel bír: az állam ezáltal hivatalosan
elismerte az összes jesivákat és talmud-
tórákat. És megvan a kilátás arra nézve
is, hogy a jövőben a szubvenciót esetleg
a többszöröse is felemelik.

— A zidatsovi Rebbeccen elhunyt.
Munkácson jobblétre szenderült a zi-
datschovi rabbi *Reb Majsele* neje 74 éves
korában. A megdicsőült, aki a híres zi-
datsovi rebbe *Reb Elize* leánya volt, nagy
cs'edekes és jótévő hírében állott.

— Francia tüntetés az üldözött zsidók-
kal szemben. Párizsból jelentik: A fran-
cia kamara külpolitikai vitája során
Grumbach képviselő beszélt a Francia-
ország és Németország közötti viszony-
ról és szóvá tette többek között a zsidó-
kérdést. Amikor a szónok zsidó szármá-
zását megemlítette, a jobb- és baloldali
képviselők tulnyomó többsége felállt
és lelkesen tüntetett mellette. Az óváci-
percekig tartott és nyilvánvaló célja az
volt, hogy a világ lássa Franciaország
szimpátiáját az üldözött zsidókkal
szemben.

— A tasnádi jesiva részéről hivataio-
san közlik velünk, hogy az adatlan em-
lékü Goga-rezsim alatt becsukott 300 nö-
vendéket számláló jesiva örvendtesen
újából megnyit.

— A bpesti orth. leányegyletben (Ker-
tész-u. 32. II.) f. hó 19-én szombaton
d. u. fél 4-kor Leicht Olga ad elő. Az
ifjúsági csoportban múlt szombaton.
Katz Edit, Gombó Eva, Ceisler Erzsébet
adtak elő, f. hó 19-én fél 3-kor Strasser
Magda, Burechovits Frida és Feldmár
Eva tartanak előadást.

ORTH. KÓSER של כסר	
GYÖNGYÖS-VISONTAI FAJBOROK	
a gyöngyösi orth. főrabbi ur hechserével.	
rizling	11.5% 0.40
leányka pecsenyebor	12.5% 0.50
sauvignon pecsenyebor	13.5% 0.60
édes furmint nehéz	14% 0.70
hárslevelű	14.5% 0.80
édes csemegebor fehér és vörös	16 % 0.90
Mátragyöngye csem. kül.	16 % 1.10
Kóser borkülönlegességek:	
édes vörös ürmös	16 % 1.10
vermouth barna különl.	16 % 1.40
Ab Gyöngyös, kölesönhordóban, után- vét mellett 50—60 literen felüli; cse- mege és vermouth borok (egyéb bor mellett) 25—30 literen felüli mennyi- ségben értendők.	
STEINER EMIL	
bortermelő	
GYÖNGYÖS	
— Alapítási év: 1863. —	

— A budapesti orth. izr. hitközség
a március 15-i nemzeti ünnep alkalmából
Kazinczy-utcai főtemplomában ün-
nepélyes i'tentiszteletet tartott, amelyen
a hitközség elöljárósága és képviselőte-
lete óbuda Freudiger Ábrahám hitköz-
ségi elnök vezetésével, a hitközségi tan-
testület dr. Deutsch igazgatóval az élén,
valamint a hitközségi intézmények képví-
selői és számos hívó vett részt. Preis fő-
kántor énekkarral előadott alkalmi zsol-
tárok elhangzása után Sussmann Viktor
rabbi a nyitott frigyáda előtt a hazáért
megható imát mondott. Az i'tentisztelet
a Himnusz akkordjaival fejeződött be.

— A husvétii של כסר Manna-
cikóriát a hitű háziasszonyok fig-
yelmébe ajánljuk. Kapható min-
denütt.

— A falusi és tanyai zsidógyerekek
neveltetése. (Levél.) A Talmudtóraok-
tatás ma sokat tárgyalt problémájával
kapcsolatban rákivánnék mutatni a fal-
vak és tanyák tanítási nehézségeire:
egy faluban ahol két-három szülőnek
van csak szültsége tanítóra, de ezek kép-
telenek tanítót fenntartani; a tanyán
lakó hitestvéreink, akik rendszerint sze-
gény alkalmazottak, akik saját magukat
is alig képesek fenntartani mégcsak nem
is gondolhatnak erre. Az állam a saját
hatáskörében már rég segítségére sietett
ezeknek az elhagyott helyeknek és sok
helyen épített iskolákat. Nekünk is meg-
kellene találni a módját a segítség lehe-
tőségének. A falvak és tanyák egész so-
rát tudnám itt felsorolni, ahol égető
szükség volna melamedra, de segítség
hiányában az érdekelt szülők kénytele-
nek gyerekeiket zsidó tanítás nélkül fel-
nevelni. A kérdés megoldása az erre
illetékes köreink feladata.

Mandel Mór (Ófehértó.)

Hölgyek figyelmébe!

Kelengye, pizsama, pongyola
legbizalmasabban jutányosan készült
Berkovits Magda
Fehérvári utca 11. sz. Bpest, Liszt Ferenc-tér 5. sz.

של כסר borecet

prima, elsőrendű, Grünwald Jakab A.
J. főrabbi felügyelete alatt, eddig nem
létező olcsó árban beszerezhető.
KOTH GYULA borecetgyárában,
PÁPA, Bástya-utca 14.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készit hullámosít-
ott hajból; javítást, ondolást olcsón
vállal
HEISZ JENŐNÉ
parókakészítő és női fodrász,
Budapest, VI. Vasváry Pál-u. 4.

Purimra

mindenféle finom
felvágottat, virsli-
féléket rendeljünk

Skrek Lipót rt.

orth. כשר szalámi
és huskonzerv kü-
lönlegességgyára-
ban

VII., Dob ucca 27

Telefon: 142-417
145-370

amelynek gyártmá-
nyai elismerten a
legjobbak

*Különleges diszitett
felvágott talaink min-
den vacsora, összejő-
vetel, stb. sikerét biz-
tosítják. Vállaljuk kü-
lönleges, diszes szend-
vicsek készítését is.*

Fióküzletek:
VII., Baross tér 16
V., Pozsonyi ut 1
VI., Nagymező ucca 50
VII., Dohány ucca 56
Központi Vásárcsarnok

Lerakatok a város
minden részében

x A püspökládányi Tiferesz Bachurim e hó
12-én szombat este jól sikerült purimi előadást
rendezett. Műsor keretében felvonások vígjátéko-
kat, aktuális strófákat és szavaltókat ad-
tak elő: Ovíts Ernő, Ciment Jenő, Deutsch
Ernő, Neubart László, Ritter László, Kolb Endre,
Krausz Péter. Külön kiemelendő Krausz Ferenc
nívós felolvasása, melyben a zsidóság jelenlegi
helyzetét vizsgálja. A jövedelem 50%-a a hitközség
templomépítési céljaira lett fordítva. A rendezés
Wiener Sándor és Blau Mór érdeme

— **Schwarzbard halála.** Kapstadtban
meghalt Salamon Schwarzbard, aki 1926
május 25-én agyonlőtte Párizsban
Petljura kozák generálist, az orosz ellen-
forradalom véreskezü vezérét. Zsold he-
lyett a zsidók vagyonával-vérével fizette
a katonáit. A Vöröskereszt 50 ezerre be-
csülte az áldozatai számát. Schwarzbard-
nak két sógora, a nevelőatyja és egy
nagybátyja is köztük volt. Schwarzbar-
dot felmentette a francia esküdtársak.
Ugy látta, hogy nem egyéni sérelem ve-
zette a kezét, hanem felekezetének be-
csületét védte meg egy tömeggyilkossal
szemben. A világháborúban Schwarz-
bard francia katona volt, súlyosan meg-
sebesült és kitüntették. Ez is sokban
hozzájárult a felhalmozott döbbenetes
statisztikai adatok mellett ahhoz, hogy
a francia polgárok megértették tettét.

— **BEKÜLDÖTT HIREK.** A sátoraljauhelyi
„Cz'iré Balbatim” egyesülete Bróchajszra és Béc-
czóra szíjűmöt rendezett. Klein Bernát és Dick
Hermann főrabbi mondták a hadront, felszólt
még Sáfár L., Rosenberg H., Rossman H. — A
paksi jesiva a „Jam sel Jehüdo” Jahzeitja al-
kalmából Avajdo Zórára és Majád Kótonra szíjű-
möt rendezett. Altman Simon főrabbi elmás had-
ronja után Altman Z. okl. rabbi, Altman S.
(Paks), Nebenzahl S. (Bpest), Zimmermann L.
(Szendrő), Bineth Jenő (Dunaföldvár), Müller
H. (Szeged), Schwartz N. (Sátoraljauhely)
mondtak tóraigéket. — A mezőkovácsházi jesiva
Pszóchimra rendezett szíjűmöt. Rubinstein A.
D. főrabbi és fia Herman szép hadront mondtak.
A rendezés Keszenbaum Ármin és Stuhl Emil
érdeme.

DISZKRÉT házasságközvetítő jobb csa-
ládokban: Kornfeld Dávid irodája,
VII., Kazinczy-u. 54. (Válaszbélyeg.)
ÖNÁLLÓAN dolgozó nyomdászsegéd ál-
lást keres. „Sajmér Sabbosz” jelige.

Kitünő orth. של כסר bor

asztali, pecsenye, tokaji- és csemege-
borok; szilvórium, törköly, konyak,
borovicska, legolcsóbb árban házhoz
szállítva. Saját gyártmányú sel pe-
szach szódavíz, privátoknak is.

BÜCHLER JÓZSEF

Budapest, VII., Kisdiófa-utca 5. sz.
Telefon: 131-106.

Vas- és butorkereskedők

figyelmébe! „Alföldi Műanyag és fém-
ipar, Békéscsaba” képvisellete és le-
rakata: **SCHWARCZ GÁBOR**,
BUDAPEST, VIII., Népszínház-u. 57.
(Telefon: 139-896). Készít mindenféle
butorveretet, elvállal a szakmába
vágó cikkek gyártását legjutányo-
sabbban. Szombattartó cég.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Allást-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélb-
lyegekben is.

A salgótarjáni aut. orth. izraelita hit-
község a főrabbi-állás betöltésére pályá-
zatot hirdet. Pályázótól megkívántatik,
hogy 3 elismert orth. rabbi hatórá-jával
rendelkezzék, a magyar és német nyelv-
ben kitűnő jártassággal bírjon és próba-
szónoklatra vállalkozzék. Csakis magyar
állampolgárságú, kiváló szónoki tehet-
séggel bíró működő rabbik jöhetnek te-
kintetbe. Képesítő bizonyítványok máso-
lataival, valamint az életkor és családi
állapot feltüntetésével ellátott pályáza-
tok 8 napon belül beküldendők.

A salgótarjáni orth. izr. hitk. elnöksége.

כול סורא יאנארווי
החברה תלמוד תורה דפה החלטה להחור
מלמד תינוקות למחוללים ולבנונים מן
אנחנו על משרה הוא תיה יריש מתנה
בחסדות אשר עומד במשרה כו כבר כמה
שנים. סיפוקו מאה סענאג על חורש מקומה
התיח. מי שמוכר בכשרותו הללו יערוך
אלינו בקשתו על הכותב דלמשה עד ריה נטן
הנעיל. מנהלי החברה תיה דפקיק
ביסערמיץ יעיא
Guttman Jenő Talmudtóra-elnök,
Hajduböszörmény, Kossuth L.-u. 7.

ארטה' נשר
Karmel Friedmann
Pensió Józsefné
Budapest, Andrassy-út 43.
Telefon: 1-289-67.
Elsőrendű villamos és autóbusz-
összeköttetés a város minden irá-
nyában.
Modern kényelemmel berendezett
folyóvízes szobák, elsőrangú — ki-
vánatra diétás — konyha.
Referencia:
Bpesti orth. rabbiság

BECKERT HUGÓ paróka-készítő specialista
Speciális kivitel! VII. DOB-UTCA 27 Speciális kivitel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártávékony széllel,
csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

NEUVIRTH TESTVÉREK ÓRÁS ÉS
ÉKSZERÉSZEK
Budapest, Király utca 28.
Telefon 125-084
Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serlegek,
tőrafelcserelek nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. —
Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás.
Szombat- és ünnepnap zárva.

Apró hirdetések

ÜVEGCISZOLÁSBAN és tükörborítás-
ban perfekt munkaerőt keresek. Ber-
ger Sámuel, Miskolc.

UJ házban csinosan butorozott lakásom-
ban uriaszony leányával kellemes ott-
hont találhat: VII., Kazinczy-u. 37. II.
4. (Lift.)

BUDAPEST közelében 120 P-ig jöve-
delmező kántormetszői állásomat le-
lépés ellenében jó lakással sürgősen
átadom. „Orth.” jelige.

Jelígés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.

KERESEK jobb perfekt vallásos sza-
kácsnét kis orth. családhoz, ahol csa-
ládtagnak tekintenék. Szobalány van.
Reiner Armin, Miskolc, Vay-ut 37.
„SZENTFÖLDI JÖVŐ” jeligére levél
van a kiadóban.

FÜSZER engró- és detail kereskedé-
sembe szakképzett ügyes fiatal segédet
azonnali belépésre keresek. Friedmann
Zoltán, Encs.

BŐRKERESKEDÉSBE tanulónak 16
éves vallásos fiú ajánlkozik. Vidékre
is. Berger Sándor Budapest, VII.,
Nefejeits-u. 31.

ELŐKELŐ vallásos családból nőszülne
hozománnyal 29 éves kántor-metsző,
a nürnbergi és frankfurti jesivákon
tanult, Kölnben tanítói szemináriumot
végzett. Jelige: „Hét éve külföldön jó
állásban”.

BETEGÁPOLÁSRA menne jobb házhoz,
jobb sorsban volt uriaszony. „Zemp-
léni” jelige.

Jelígés hirdetések feladóinak címét
diszkrécióban tartjuk.

FÖLDBIRTOKOS gyermektelen özvegy-
asszony, hozománnyal, üzlettel, házasa-
g céljából megismerkedne 40—48
éves orth. uriemberrel. Jelige: „Disz-
krét 42”.

DRÓSEKAT németül ünnepélyes alkal-
makra (barmicvá, chaszene, próba és
székfoglaló stb.) 5.50 P előzetes bekül-
dése ellenében, psetilit külön díjazás-
sal, diszkréció mellett szállít: Braun
Izrael rabbi, Bpest, Szövetség-u. 43.

FIGYELMEZTETÉS.

Az orth. kóser háztartásokat vezető t.
hiveinket ezúton értesítjük, hogy
WEISZ IZSAKNE, VII., Garay téri
csarnokban levő (320. sz. fülke) baromfi-
kereskedőtől a rituális felügyeletet (has-
góhót) megvontuk, az általa forgalomba
hozott baromfi vésetjei és egyéb „seilesz”
sem általunk, sem paszkenereink és fel-
ügyelőink, sem pedig egyéb, rituális fel-
ügyelettel megbízott közegeink által ri-
tuális szempontból megvizsgálva és el-
lenőrizve nem lesznek, minél fogva az ál-
tala forgalomba kerülő baromfiért kas-
rúsz szempontból felelősséget nem vállal-
unk.

A BPESTI ORTH. IZR. HITKÖZSEG
RABEISAGA ÉS ELŐJÁRÓSAGA.

FIGYELMEZTETÉS.

Figyelmeztetjük a t. fogyasztóközönsé-
get, hogy LÖRINCZ HERMANN, VII.,
Garay-utca 48. sz. alatti tejcsarnokba nem
áll felügyeletünk alatt. Az ott forga-
lomba kerülő tej- és tejtermékekért kas-
rúsz szempontból felelősséget nem vállal-
unk.

A BPESTI ORTH. IZR. HITKÖZSEG
RABBISAGA.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P.azonfeül soronkint 1 P)

Present Zita Gyöngyös, Löwin József
Sárvár jegyesek.

Schwartz Jolán Eger, Fleischmann
Simon Dunaszerdahely jegyesek.

Ungár Esztiike Dunaszerdahely, Fried-
mann Vilmos Érsekújvár jegyesek.

Ullmann Rózsikát Bonyhád, eljegyezte
Mezey József Nyiradony (M. k. é. h.)

Schütz Ilonka Gyöngyösön f. hó 20-án
d. u. 3 órákor tartja esküvőjét Schäch-
ter Sándorral Budapestről.

Mindazon barátainkat és ismerőseinket,
akik elnézés folytán nem kapták
volna meg fiunk esküvőjére szóló meghi-
vónkat, ezúton hívjuk meg tisztelttel.

Schächter Armin és neje (Bpest)

x Rég nem látott Balmazújváros oly
valódi szimcho sel miezvót, mint Parsez
Vajakhél vasárnapján. Salgó József
bpesti orth. Chevra-gabenak, az „Ecz
Chajim” templom elnökének fia Sándor,
a Stoli karamellagyár főnöke esküvőjét
tartotta Steinberger Emmával. Az eske-
tési szertartást végezték a balmazújvá-
rosi, kállói, makói, fehérgyarmati, pápai
(Adasz Jiszróél), nádudvari, bodrog-
kereszturi főrabbi, ill. rabbik, Preisz
Mór bpesti főkántor segédlete mellett, az
egész község jelenlétében. A fővárosból
mintegy 60-an utaztak le, külön autón
jött Mayer Miksa, dr. Stern Simon,
Kornfein Ábrahám. Az 500 terítéses est-
ebéd hajnalig tartott, számos tóraigével.

Brilliansékszerek olcsón, elsőrendű
aranyárak, órák, nagy választékban.
Streicher Béla, VI., Teréz-körút 31. Te-
lefon 310-879. Szombaton zárva.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ék-
szerárak legmegízhatóbb vétel és el-
adási forrása GESTETTNER IMRE,
Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon
2-945-60. Ékszertőzsdatag.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-96.

Budapest, 1938. március 25.
5698. Ador II. 22.

XIV. évfolyam, 12. sz.

אלניעמינע יידישע צייטונג

ני

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 60.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Korein Dezső: A boszorkányokról, melyek nem léteznek

Kálmán király a felvilágosodott ma-
gyar uralkodó híres bullája az akkori
boszorkányperek hatása alatt látott nap-
világot. Azonban a tudós és igazságos
király már rendeletének címében is le-
szögezte álláspontját a nemlétező bo-
szorkányokról. Műveltsége és igazság-
érzete tiltakozott az ellen, hogy az ak-
kori bajok, aszály, jégverés, járványok
miatt boszorkány-égetésekkel vezessék
le a nép elkeseredését. Ez évszázadok-
kal ezelőtt az úgynevezett sötét közép-
korban történt nálunk az akkori felvilá-
gosodott bölcs király alatt. Azonban
tempora mutatur! Változnak az idők és
velük az emberek is, mint azt a régi ró-
mai mondja. Most más szelek fujnak és
annyira ránk nehezedett a szomszéd ál-
lamok reakciós politikája, hogy a ma-
gyar kormányelnök hivatalosan elismerte
a „zsidókérdés” létezését. Tehát most
igen is vannak boszorkányok.

Már most Sulyok Dezső, szülővárosom
kittűnő képviselője, aki ugyan határozot-
tan kijelentette, hogy szerinte nincs zsi-
dókérdés, de ha már hivatalosan legal-
izálták, végezzünk vele minél gyorsab-
ban és radikálisan. A hazai zsidóság
mindenesetre igen hálás Sulyok Dezső
képviselőnek, hogy becsületes magyar-
sággal és nyíltsággal mondta meg véle-
ményét a mesterségesen előtérbe tolt
zsidókérdésről és végre felállt a törvény-
hozás házában egy politikus, aki őszin-
tén kijelentette azt, hogy a zsidók sen-
kitől semmit el nem vettek, ellenkezőleg
nagy munkával és erőfeszítéssel semmi-
ből sok mindent alkottak a haza javára.
Ezért őket nem gáncs, hanem elismerés
illeti.

Eddig az ügy rendben volna, mert ama
bizonyos „közvélemény” megnyugtató-
sára magam is azon véleményen volnék,
tiporjuk le ennek a hydrának fejét, hogy
az többé fel ne támadhasson. Ámde a
népszerű pápai képviselő oly indítványt
nyújtott be, amely úgy hangzik: „Uta-
sítsa a Ház a kormányt, hogy a zsidó

vallású magyar állampolgárok jogviszo-
nyainak rendezése tárgyában legkisebb
1938. június 30-ig nyújtson be törvény-
javaslatot.” Ezt a retrograd indítványt
minden jog- és szabadságtisztelő ember
a leghatározottabban visszautasítja. Hát
ez is lehetséges: Kossuth, Deák, Eötvös
József és Szilágyi Dezső országában?

Mikor a nagy magyarok a szentistváni
alkotmány szellemében és a művelt em-
beriség nemkülönben a nemes értele-
mben vett keresztény szeretet szellemé-
ben megalkották az emancipációs és re-
ceptiós törvényeket, amelyek a magyar
zsidóságot teljes egyenjogú állampolgá-
rokká avatták, azokat igazi magyar lo-
vagiasággal és emberszeretettel törvé-
nyesen egyenrangú magyaroknak elis-
mertek, lehetetlen a jogfejletlen kerekét
visszafordítani és ha törvényalkotás for-
májában is, meglévő jogokat csorbítani.

Hihetetlennek tartom az u. n. zsidókér-
dés ily brutális megoldását. Érdekes,
hogy a zsidókérdés kizárólag azon or-
szágokban került felszínre, amelyek fő-
leg gazdasági és szociális természetű
problémáikat megoldani képtelenek. Ily
kérdések nem merültek fel sem a nyu-
gati, sem pedig az északi demokratikus
államokban, csupán néhány körülöttünk
levő, egyébként is reakciós politikájuk
miatt közismert országokban. Még Tö-
rökországban és Jugoszláviában sincs
zsidókérdés. Nálunk pedig, ahol szintén
vannak bizonyos nagyfontosságú megol-
datlan problémák, mint az agrárreform,
a kartellkérdés, bizonyos szociális intéz-
mények létesítésének szükségére, kényel-
mes politikának mutatkozik e problémák
elő spanyolfalként a „zsidókérdés” oda-
állítani, ami azonban a nagy és a nem-
zet életébe vágó kérdések megoldását
csupán rövid időre tolja ki, azokat azon-
ban zsidókérdéssel végleg meg nem
oldhatja.

Ellenségeink sok mindent próbálnak
az ország közvéleményének a zsidóság-
felfújt zsidókérdés.